

**VERKIEZINGS-
PROGRAMMA
GROENLINKS
WATERLAND
2022 - 2026**

GROENLINKS
WATERLAND

GROENLINKS WATERLAND

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2022-2026

Geen tijd te verliezen

De noodklokken luiden in de wereld, in Nederland en dus ook in Waterland. Er is goed klimaatbeleid nodig; we moeten betaalbare woningen bouwen; de zorg moet voor iedereen bereikbaar zijn. GroenLinks heeft zich daar in Waterland de afgelopen jaren voor ingezet. Sinds 2014 besturen wij mee en daarmee maken we de gemeente groener en socialer. Maar we zijn er nog niet. Er is meer nodig. Meer GroenLinks. Om ons beleid voort te zetten, om ervoor te zorgen dat Waterland ook in de toekomst nog leefbaar en betaalbaar is. Er is geen tijd te verliezen.

Een groene gemeente

Groen is nodig om de klimaatverandering het hoofd te bieden. GroenLinks heeft zich de afgelopen jaren ingezet voor behoud en uitbreiding van het openbaar groen, voor meer biodiversiteit en voor het herplanten of verplaatsen van bomen. Groen zorgt ook voor fijne, leefbare en gezonde wijken en kernen. Ook het vervoer speelt daar een rol in. Schone en groene oplossingen moeten in de komende jaren meer van de grond komen.

Een sociale gemeente

GroenLinks wil dat iedereen in onze gemeente een gezond en prettig bestaan kan opbouwen. Iedereen doet mee, via een betaalde baan of vrijwilligerswerk, of volgt een opleiding. Sport zorgt voor sociale cohesie en gezondheid. De bijstand, het armoedebeleid en schuldhulpverlening zijn zo ingericht dat we uitgaan van vertrouwen in onze inwoners.

Een gemeente waar het goed wonen is

Niet bouwen, bouwen, bouwen, maar wonen, wonen, wonen is het uitgangspunt. Betaalbare en bereikbare huurwoningen zijn een belangrijk aandachtspunt. De wachtlijsten zijn te lang. Daarom moet er meer sociale huur in nieuwbouwprojecten komen.

INHOUD

GROENLINKS WATERLAND GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2022-2026	2
GEEN TIJD TE VERLIEZEN	2
INHOUD	3
HOOFDPUNTEN VAN ONS PROGRAMMA VOOR 2022-2026	4
HOOFDSTUK 1 EEN GROENE, KLIMAATNEUTRALE GEMEENTE	5
A. KLIMAAT- EN ENERGIEBELEID DAT HET VERSCHIL MAAKT	5
B. OPEN LANDSCHAP: BEHOUD EN VERSTERK DE GROENE RUIMTE	7
C. MILIEUVRIENDELIJKE MOBILITEIT: RUIM BAAN VOOR FIETS EN OV	9
HOOFDSTUK 2 EEN SOCIALE GEMEENTE	11
A. SOCIAAL BELEID: MEEDOEN MOGELIJK MAKEN	11
B. LEEFBAARHEID	12
C. JEUGDBELEID EN ONDERWIJS: KIEZEN VOOR JONGEREN	14
D. BETAALBAAR EN PRETTIG WONEN	15
E. SPORT, TOERISME EN RECREATIE	17
F. ECONOMIE: SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP EN INNOVATIE	18
G. CULTUUR: KUNST VERRIJKT HET LEVEN	19
H. EEN FINANCIHEEL GEZONDE GEMEENTE	20
HOOFDSTUK 3 SAMENWERKING MET DE PVDA	21
TIENPUNTENPLAN	21

HOOFDPUNTEN VAN ONS PROGRAMMA VOOR 2022-2026

- Nieuwbouw gebeurt binnenstedelijk en niet in het open landschap.
- De norm bij nieuwbouw is 30-30-40: 30% sociale huur, 30% middenhuur en betaalbare koop, 40% vrije sector.
- We blijven de milieustraat uitbesteden aan Purmerend, om lastenverzwaring voor inwoners te voorkomen. Hij komt niet in Katwoude; we willen hier geen aantasting van de leefbaarheid.
- Uitbreiding van windmolens zorgt voor meer duurzame energie; met het rendement van de gemeentelijke investering willen we energiearmoede voorkomen.
- Nieuwe sporthal aan de Pierebaan in Monnickendam biedt ruimte aan bestaande en nieuwe sporten.
- Woningen zijn voor bewoners, niet voor toeristen: aanpak van vakantieverhuur.
- Waterland kan het niet alleen, dus werken we samen met gemeenten in de omgeving.
- Vuurwerk moet verboden worden, vanwege het milieu en de bescherming van mens en dier.
- De onderdoorgang in Broek in Waterland mag niet leiden tot een vierbaans autoweg.
- In historische kernen, maar ook in andere dichtbebouwde wijken, kunnen inwoners hun huisvuil kwijt in ondergrondse containers.
- Leerlingen krijgen les in een duurzaam en gezond schoolgebouw.
- Het plein voor het gemeentehuis wordt groen als goed voorbeeld van hoe je de omgeving kunt aanpassen aan het klimaat.

Wat deden we en wat willen we verder nog doen? Langs deze lijnen is ons verkiezingsprogramma opgebouwd. Want we hebben al veel bereikt, maar we zijn nog lang niet klaar.

HOOFDSTUK 1 EEN GROENE, KLIMAATNEUTRALE GEMEENTE

A. Klimaat- en energiebeleid dat het verschil maakt

Met de Klimaatwet van 2019 verplicht de Nederlandse rijksoverheid ons om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 49 procent en in 2050 met 95 procent te verminderen ten opzichte van 1990. Wetenschappers zeggen nu al dat dit niet genoeg is. Lokaal ligt hier dus een grote opgave. Dat betekent wat voor ons vervoer, voor ons afval en voor energieopwekking en verwarming van onze huizen. De gemeente heeft daarbij een voorbeeldfunctie.

Wat deden we?

- Om inwoners te helpen hun gasverbruik te verminderen hebben we diverse acties voor het collectief inkopen van zonnepanelen en isolatie geïnitieerd.
- Een duurzaamheidsfonds van in totaal 400.000 euro helpt inwoners die duurzaam verbouwen (isoleren, groene daken, warmtepomp) of willen overgaan op inductiekoken.
- Een fonds voor een duurzaamheidslening van in totaal 100.000 euro voor hoge verbouwingskosten in het kader van verduurzamen.
- Duurzaam advies op maat voor monumentenbezitters.
- Duurzame nieuwbouw van scholen en gemeentelijke gebouwen, zoals de gemeentewerf en De Bolder.
- We wezen een zoeklocatie aan voor windenergie, bij de Nes.
- Energiebesparing door zuinige armaturen in de openbare verlichting.
- Extra zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis.
- We boden een voordelige isolatiecheck aan

Wat willen we?

- De gemeentelijke organisatie moet het goede voorbeeld geven en al in 2025 CO₂-neutraal zijn. We wekken evenveel energie op als we gebruiken. We rijden energieneutraal, kopen duurzaam in en vegetarische catering is het uitgangspunt.
- Gas wordt de komende jaren veel duurder. We willen energiearmoede voorkomen door middel van een nieuw duurzaamheidsfonds om inwoners, maar ook bedrijven, te helpen hun gasverbruik terug te dringen en hun huis/bedrijf gasloos te maken.
- Waterlanders kunnen meedoen in coöperaties voor duurzame energie. De gemeente Waterland wordt ook deelnemer en financiert uit de opbrengsten duurzame maatregelen voor inwoners die dat niet zelf kunnen betalen.

- Een alternatief voor gas is thermische energie uit oppervlaktewater (TEO). Wij helpen de woningbouwcorporaties om dit toe te passen in huurwoningen.
- Ook praktisch hebben inwoners hulp nodig bij het overschakelen op een andere warmtebron. De gemeente helpt daarbij.
- We vinden uitbreiding van windenergie bij de Nes de beste optie. Maar we willen ook andere locaties in de gemeente Waterland in beeld brengen.
- Verduurzaming van monumenten is een bijzondere opgave. Wij staan positief tegenover duurzame maatregelen die niet onomkeerbaar zijn, zoals zonnepanelen in beschermd stads- en dorpsgezicht. Ook als ze zichtbaar zijn.
- We zetten vol in op zonne-energie op alle daken en boven parkeerplaatsen. De lat ligt hoog, want er is veel nodig om onze energievoorziening CO2-vrij te maken.
- Bedrijven moeten geholpen worden de omslag naar een duurzame bedrijfsvoering te maken. De gemeente helpt hen hierbij.

CIRCULAIRE OFWEL KRINGLOOPECONOMIE

De Nederlandse regering wil in 2030 voor 50 procent circulair zijn en in 2050 voor 100 procent. Dat betekent dat grondstoffen worden hergebruikt. We scheiden afval beter, maar produceren ook minder. Maximaal 100 kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in 2020, maximaal 30 kg in 2025 was het streven van de rijksoverheid. Maar weinig gemeenten hebben die doelstelling bereikt. Ook Waterland niet. Eerst was de economie booming en daarna ging in coronatijd iedereen opruimen. Om de doelstelling te halen moet er dus meer gebeuren in de komende jaren.

Wat deden we?

- We bouwden een nieuwe gemeentewerf, thuisbasis van de buitendienst, met een materialenpaspoort, zodat materiaal herkend en gemakkelijker gerecycled kan worden.
- Onze afval scheiden we voor en na. Dat zorgt voor het beste resultaat, want alleen zo kun je van hergebruikt materiaal volwaardige nieuwe producten maken.
- Onze afvalinzamelaar is gekozen op duurzaam vervoer.
- Bij onze inkoop sloten we aan bij de duurzame inkoopstrategie van de Metropoolregio Amsterdam.
- Voor het inzamelen van tuinafval zijn we een samenwerking met Lodder in Zuiderwoude aangegaan.
- Monnickendamse binnenstadbewoners zonder tuin of achterom kunnen hun restafval kwijt in ondergrondse containers.
- De oude kom van Marken is overgegaan op ondergrondse containers voor het restafval.

Wat willen we gaan doen?

- Inwoners van de kernen die kleinbehuisd zijn, moeten hun afval kwijt kunnen. We zijn daarom voor ondergrondse containers voor alle inwoners in de historische kernen van Waterland en in andere dichtbebouwde wijken.
- We willen de milieustraat blijvend uitbesteden aan Purmerend. Purmerend bouwt namelijk, in de Purmer, een nieuwe milieustraat die toekomstbestendig, duurzaam en makkelijk toegankelijk is, met ruimere openingstijden dan een eigen milieustraat kan bieden. Bovendien zijn wij tegen een milieustraat aan de Hoogedijk in Katwoude en willen we de inwoners niet met hoge lasten opzadelen.
- Wie weinig afval heeft, betaalt nu voor de volle container van de burens. Bewust afval verminderen moet lonen. Wij zijn dus voor een recyclingtarief. De afvalstoffenheffing bestaat daarbij uit een vast en variabel deel. De hoogte van het variabele deel wordt bepaald door het aantal keer dat je de restafvalbak aan de weg zet of de ondergrondse container voor restafval gebruikt.
- Circulair bouwen wordt een eis voor alle nieuwbouwprojecten.
- Circulair is een belangrijk criterium bij alle inkoop en bij voorkeur met lokale ondernemers.
- We zetten vol in op houtbouw bij nieuwbouwprojecten, want hout neemt CO₂ op, is makkelijk te hergebruiken en zorgt voor een aangenaam woonklimaat.

B Open landschap: behoud en versterk de groene ruimte

Er liggen veel claims op het landschap van Waterland. Sinds corona maken meer fietsers, wandelaars, schaatser en kanoërs dan ooit gebruik van ons mooie gebied. En ook de inwoners van Waterland doen dat. Dat willen we graag zo houden. Uit onderzoek blijkt steeds weer dat mensen gelukkiger zijn met groen in hun buurt. Of ze nu op het platteland of in de stad wonen.

Tegelijkertijd moeten boeren er kunnen boeren, hebben we een opgave om de natuur robuuster te maken en natuurgebieden met elkaar te verbinden. We willen dat ook weidevogels, egels en allerlei andere diersoorten kunnen leven in dit gebied. Het veen in Waterland klinkt in en dat veroorzaakt veel CO₂-uitstoot. Ook willen we overschakelen naar duurzame energie, met zon en wind. Tegelijkertijd is de woningbouwopgave in de regio fors. Kortom, er liggen nogal wat tegengestelde opgaven. Ook voor GroenLinks.

Wat deden we?

- Natuurontwikkeling vindt vooral plaats door de provincie en terreinbeherende organisaties als Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland. Wij zorgden dat we goed aangesloten zijn bij de plannen voor Waterland-Oost. En proberen het belang van de natuur en van de boeren met elkaar in evenwicht te brengen.
- In de groenvisie is vastgelegd dat Waterland het openbaar groen zal beschermen en zo mogelijk uitbreiden. Wij verkopen daarom geen openbaar groen aan particulieren.
- We hebben bomen die vanwege nieuwbouwprojecten niet konden blijven zoveel mogelijk verplaatst.
- We hebben biodiversiteit bevorderd door het aanleggen van ijsvogelwanden, ecologische oevers, later maaien op aangewezen plekken en het op een duurzame manier bestrijden van plagen zoals de eikenprocessierups.
- Het parkeerterrein op het Hemmeland kreeg bomen en grastegels waardoor het een groene uitstraling heeft en het water gemakkelijker weg kan.
- We zijn prominent aanwezig in de Metropoolregio Amsterdam en praten mee met de hier ontwikkelde verstedelijkingsstrategie. Zo zorgen we dat de waarde van het open landschap onder de aandacht blijft.
- We hebben lokale initiatieven voor vergroening van de opendare ruimte ondersteund

Wat willen we?

- We willen samen met boeren en natuurorganisaties kijken naar toekomstbestendige landbouw en we stimuleren nieuwe mogelijkheden voor hun bedrijfsvoering.
- We zijn voor het behoud van stolpen en de splitsing van bestaande stolpen. Dat vergroot de kans dat ze behouden blijven.
- Dijkversterking, in Uitdam, Katwoude, op Marken en straks in Monnickendam, moet zoveel mogelijk plaatsvinden met behoud van het cultuurhistorische karakter van de dijken. De gemeente ondersteunt kernraden in het overleg met Rijkswaterstaat en de Alliantie Markermeerdijken.
- Uitbreiding woningbouw kan op een beperkt aantal, reeds aangewezen plekken in Waterland. En niet in het groen.
- De karakteristieke lintbebouwing met open ruimten in Overleek, Zuiderwoude en Uitdam houden we in stand, maar we zijn niet tegen ieder project waarbij het lint verdicht wordt.
- De waterkwaliteit wordt bevorderd door goed onderhoud. Op tijd baggeren en duurzaam baggeren.
- We zorgen voor bloemrijke bermen en maaien niet te vaak, niet te vroeg en op de juiste manier.
- Veen kenmerkt het landschap van Waterland. De daling van het veen en de CO₂-uitstoot die daarmee gepaard gaat, baren zorgen. We stimuleren proeven voor

behoud van het veen. We stimuleren ook nieuwe natte landbouw om het veen te behouden.

- De Purmer is en blijft groen, de plancapaciteit voor woningbouw ten noorden van Amsterdam is voldoende om in de woningbehoefte tot 2040 te voorzien.
- We stimuleren het ontstenen van tuinen bij particulieren en vinden dat de gemeente het goede voorbeeld moet geven op het gebied in de openbare ruimte. Het plein voor het gemeentehuis wordt dus groen.

C. Milieuvriendelijke mobiliteit: ruim baan voor fiets en OV

In de kernen van Waterland is het druk. Met (zwaar) verkeer door te krappe straten. Voetgangers en fietsers hebben daardoor vaak te weinig ruimte. En dat geldt nog meer voor mensen met rolstoel, rollator of kinderwagen. Dat moet beter. Voetganger en fietser zijn voor GroenLinks topprioriteit. Dat begint met veilige en ruime fiets- en wandelroutes. Straten zijn om te leven, waar kinderen spelen en waar je op een terras koffiedrinkt zonder benzinewalmen.

Wat deden we?

- Het aantal laadpalen en het aantal deelauto's is de afgelopen jaren enorm toegenomen.
- In de plannen voor nieuwbouw, Kohnstamm-locatie en Galgeriet, wordt niet alleen gekeken naar parkeerruimte voor auto's, maar ook voor deelauto's en elektrische fietsen.
- Het personenvervoer van de gemeente is elektrisch.
- Bij inkoop van voertuigen of diensten wordt veel waarde gehecht aan milieuvriendelijke brandstof.
- Ondanks corona hebben we ons uitstekende openbaar vervoer in stand weten te houden.
- Ook in de eisen voor een nieuwe vervoerder hopen we de frequentie zoveel mogelijk hoog te houden. En we zijn blij dat de bussen elektrisch worden.
- Langs de N247 komt een doorfietspad.
- De onderdoorgang in Broek in Waterland zal Broek ontlasten, een geheel maken van het dorp en zorgen voor meer frisse lucht.
- We werkten samen met bezorgdiensten om afleverpunten te creëren.

Wat willen we?

- Inwoners van onze kernen hebben veel overlast van zwaar, snel en sluipverkeer. Wij willen kijken of we de kernen autoluw kunnen maken. Ook in het buitengebied willen we optimale veiligheid van voetgangers en fietsers.
- Als het aan GroenLinks ligt gaan we in de binnenstad van Monnickendam werken met vergunningparkeren.
- We willen geen oude dieselauto's in een wijk waar gewoond en gespeeld wordt. De milieuzone van Amsterdam trekken we door naar Waterland.
- Samen met Amsterdam kijken we naar hoe we de elektrificatie van bezorgdiensten kunnen afdwingen, venstertijden instellen of andere innovatieve oplossingen, om overlast van (zwaar) verkeer te voorkomen.
- Fietsers en voetgangers hebben wat GroenLinks betreft voorrang. Bij herinrichting van straten moet duidelijk zijn dat auto's te gast zijn.
- De infrastructuur voor elektrisch rijden wordt uitgebreid.
- Fietspaden moeten breder zodat alle deelnemers er veilig kunnen fietsen.
- De parkeernorm belemmert toekomstige woningbouw. GroenLinks wil dat daar kritischer naar gekeken wordt. Jongeren hebben vaker geen auto en toekomstige mobiliteit is minder individualistisch, minder gericht op iedereen een auto voor de deur.
- We stimuleren recreatieondernemers om hun vloot (scooters, boten) door elektrisch te vervangen.
- Bij de onderdoorgang in Broek in Waterland zijn wij voor de 2x1-variant. Eén rijstrook en één busbaan per rijrichting in de onderdoorgang is eventueel een optie.
- We stimuleren het gebruik van deelfietsen.
- De bushaltes hebben goede parkeervoorzieningen voor fietsen.

HOOFDSTUK 2 EEN SOCIALE GEMEENTE

A. Sociaal beleid: meedoen mogelijk maken

Sinds de decentralisatie in 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een groot aantal zorgtaken binnen het sociaal domein, zoals bijvoorbeeld jeugdhulp, hulp bij het huishouden, begeleiding en beschermd wonen. Deze taken gaan gepaard met krappe budgetten. Daarbinnen kiest GroenLinks voor een gemeente waarin we eerlijk delen. In onze gemeente krijgt iedereen een eerlijke kans op goed werk, een fatsoenlijk inkomen en een betaalbare woning. Wij zorgen ervoor dat iedereen gebruik kan maken van menselijke zorg en goed onderwijs.

Wat deden we?

- Statushouders hebben meer zorg en aandacht gekregen. Door sollicitatietraining en intensieve persoonlijke begeleiding weten ze beter hoe de Nederlandse samenleving werkt en komen ze sneller aan een baan.
- In de bijstand mag een bedrag aan giften gehouden worden zonder korting op de uitkering, schenkingen op het gebied van witgoed (koelkast, wasmachine) zijn ook toegestaan.
- Beschut werk is voor sommigen de enige veilige manier van werken. Medewerkers afkomstig van de sociale-werkvoorziening Baanstede zijn inmiddels uitstekend geïntegreerd in de groendienst en de huishoudelijke dienst van de gemeente Waterland.
- Met het bedrijfsleven hebben we afspraken gemaakt over het in dienst nemen van jongeren, ouderen, laaggeschoolden, mensen met een handicap en statushouders.
- Jongeren in de bijstand krijgen met voorrang aandacht van jobcoaches.
- Het fonds voor Jeugd, Cultuur en Sport is opgehoogd.
- Schulden komen eerder in beeld en kunnen dus eerder opgelost worden. De gemeente speelt hierin een belangrijke rol.
- Slachtoffers van de toeslagenaffaire zijn ondersteund door kwijtschelding van hun schulden, zoals belastingen.
- We hebben de landelijke corona-regelingen rondom de ondersteuning van zelfstandigen ruimhartig uitgevoerd.
- Het nieuwe respijthotel geeft overbelast rakende mantelzorgers enige ruimte. Degene voor wie ze zorgen wordt hier deskundig opgevangen.

Wat willen we?

- Regelingen zijn helder, bekend, en eenvoudig aan te vragen.
- De nieuwe Wet Inburgering legt de verantwoordelijkheid voor taalscholen bij de gemeente. Die moet zorgen dat vraag en aanbod goed op elkaar aansluiten en dat de kinderopvang goed is geregeld.
- Schulden en geldzorgen moeten niet alleen opgelost worden, maar ook moeten we er alles aan doen om schulden en stapeling van schulden te voorkomen. Er moet dus blijvende aandacht zijn voor goed preventiebeleid en hulp wanneer mensen dreigen te verzuipen.
- De vergrijzende samenleving vraagt steeds meer van mantelzorgers en vrijwilligers. De gemeente ondersteunt hen via het WMO-loket zoveel mogelijk.
- Aanbestedingen in de zorg moeten zich richten op kwaliteit en op innovatie. Niet de prijs maar de kwaliteit en klantgerichtheid staan voorop.
- Bewoners- en cliëntenorganisaties worden actief betrokken bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid rond zorg, welzijn en wonen.
- De gemeente maakt gebruik van haar rol als werkgever om stage- en werkervaringstrajecten te bieden aan schoolgaande jongeren, nieuwe Nederlanders en uitkeringsgerechtigden die willen terugkeren op de arbeidsmarkt. De gemeente creëert zoveel mogelijk volwaardige banen en zo min mogelijk uitzend- of interimbanen.
- De gemeente stelt zich open voor de mogelijkheid om mee te doen aan experimenten met het basisinkomen. Minder regels en meer vrijheid om bij te verdienen zal het uitgangspunt zijn voor de bijstand.
- Bij een gezonde leefstijl hoort sport en bewegen, zoals wandelen, hardlopen en fietsen. Dat willen wij actief stimuleren.

B. Leefbaarheid

De leefbaarheid van de kernen staat onder druk. GroenLinks Waterland hecht daarom aan goede wijkvoorzieningen in de kernen. Voor ouderen en jongeren. Daarbij is samenwerking tussen scholen, sportclubs, kinderopvang, wijksteunpunten en het Centrum voor Jeugd en Gezin het uitgangspunt. Creativiteit staat voorop. Iedere kern heeft zijn eigen karakter en behoefte.

Wat deden we?

- De contacten met de kernraden zijn intensief. In het kader van dijkversterking in Katwoude, Uitdam en Marken zitten we samen met de inwoners bij de Alliantie Markermeerdijken en bij Rijkswaterstaat aan tafel om op te komen voor de belangen van de inwoners.

- Samen met bewoners werken we aan het verbeteren van speciale plekken, zoals het Van Oorschootplantsoen in IJpendam, de Joodse begraafplaats en de vesting in Monnickendam en de begraafplaats in Broek in Waterland.
- Het in de vaart houden van de pont van IJpendam wordt mede opgepakt door de Provincie, Rijkswaterstaat en de Vervoerregio.
- We hebben diverse acties gevoerd, vooral onder jongeren, om het zwerfvuil te verminderen.
- De welzijnssubsidies zijn overeind gebleven in financieel moeilijke tijden.
- Coronasteun heeft ervoor gezorgd dat de dorpshuizen hun hoofd boven water konden houden.

Wat willen we?

- De bestaande boekenuitleenpunten blijven behouden. Waterland moet weer aansluiten bij de collectie van de Openbare Bibliotheek, omdat laaggeletterdheid nog steeds een groot probleem is. De Openbare Bibliotheek heeft voor deze doelgroep en voor de groep statushouders een groot, landelijk ontwikkeld aanbod. De kwaliteit van basisfunctie van de bibliotheek moeten worden gegarandeerd, waaronder het stimuleren van lezen in samenwerking met de basisscholen in onze gemeent.
- Dorpshuizen en verenigingen spelen een actieve rol in de kernen van Waterland. Zij verdienen blijvend ondersteuning.
- Met woningbouwcorporaties spreken wij af dat zij participeren in lokale voorzieningen, zoals dorpshuizen en andere gemeenschapsvoorzieningen, zodat de leefbaarheid in de kernen behouden blijft of verbetert.
- Wanneer voorzieningen verloren dreigen te gaan in de kernen helpt de gemeente samen met betrokkenen met het zoeken naar oplossingen, bijvoorbeeld door partijen bijeen te brengen.
- Om de huisvestingslasten voor dorpshuizen te beperken, speelt de gemeente een actieve rol bij de verduurzaming van de dorpshuizen.
- Uitdam, Monnickendam en Katwoude ervaren geluidsoverlast van commerciële partyboten. Ze liggen bovendien vaak in natuurgebieden. Samen met de provincie en/of Rijkswaterstaat kijken we hoe we die overlast kunnen beperken.
- Het vuurwerkverbod moet er nu eindelijk komen, voor het welzijn van de inwoners, om dieren een veilige jaarwisseling te bezorgen en om de zorg in de ziekenhuizen te ontlasten.

C. Jeugdbeleid en onderwijs: kiezen voor jongeren

GroenLinks Waterland wil een stevige regie vanuit de gemeente op het jeugdbeleid. Dat is nodig, want de zorg voor kinderen en jongeren ligt grotendeels bij de gemeente. Dat geeft een uitgelezen kans om instellingen die zich met jeugd bezighouden bij elkaar te brengen.

Wij willen dat alle kinderen zich ontwikkelen tot sociale, verantwoordelijke en zelfredzame burgers. Daar speelt het onderwijs een belangrijke rol in. Voorschoolse educatie en kwalitatief hoogwaardige kinderopvang en peuterspeelzalen in kwalitatief hoogwaardige en gezonde gebouwen geven kinderen een goede start.

Wat deden we?

- Tijdens corona hebben we gezorgd dat kwetsbare kinderen snel in beeld waren. Kinderopvang en scholen hebben hierop ingespeeld en hun gebouwen geopend voor deze groep.
- Kinderen lopen al op heel jonge leeftijd achterstanden op. In de voorschoolse periode moet dus aandacht zijn voor achterstandenbeleid. Hier hebben wij een begin mee gemaakt.
- De verplichte Lokale Educatieve Agenda krijgt eindelijke vorm.
- Op het scholeneiland in Monnickendam verzezen frisse, nieuwe schoolgebouwen voor De Fuut en De Blauwe Ster. Met De Verwondering in Monnickendam en de Havenrakers in Broek in Waterland is een begin gemaakt.
- De kinderburgemeester heeft democratie dichterbij jongeren gebracht.
- Er is weer een jongerenontmoetingsplek geopend in Monnickendam.
- Inspraak van jongeren wordt serieus genomen. Een jongerenactie heeft bijvoorbeeld geleid tot meer verlichting in het parkje Spaandersbank in Monnickendam.

Wat willen we?

- Jongeren moeten meer betrokken worden bij de politiek. De kinderburgemeester was een mooi voorbeeld, maar betreft slechts een beperkt aantal kinderen. Wij zoeken naar nieuwe manieren om democratie onder kinderen te bevorderen.
- Het openstellen van sportterreinen voor de buitenschoolse opvang of naschoolse activiteiten stimuleert kinderen en jongeren om meer te bewegen.
- We willen voldoende speel- en trapveldjes voor kinderen.
- Korte lijnen tussen jongerenwerker, gemeente en politie zijn belangrijk.
- Jongeren moeten vrijheid hebben op het Hemmeland.
- De bemoeienis van de gemeente met het onderwijs houdt niet op bij de schoolgebouwen. De ontwikkelingen in het onderwijs raken het gemeentelijke beleid op het terrein van jeugd, welzijn en zorg. De gemeente speelt daarbij een actieve rol.

- De gemeente erkent de belangrijke rol van voorschoolse voorzieningen als de laagdrempelige peuteropvang.
- Al onze schoolgebouwen zijn gezond en up-to-date, met een uitdagend en groen schoolplein.

D. Betaalbaar en prettig wonen

De woningmarkt is oververhit. Er is een tekort aan woningen en vraag en aanbod matchen niet. Hoewel de gemeente slechts beperkte invloed heeft op de woningmarkt kijken wij kritisch naar bouwprojecten. Zoveel mogelijk sociale huur is daarbij het uitgangspunt. Er moet namelijk eindelijk eens iets gedaan worden aan de lange wachttijden voor een betaalbare huurwoning en zo zorg je dat sociaal ook sociaal blijft.

Wat deden we?

- Op het Galgeriet in Monnickendam verrijzen zo'n 700 woningen. Het is een ingewikkeld project dat langer duurt dan gehoopt. Maar de laatste hand wordt eraan gelegd. Naar verwachting gaan de eerste woningen in 2022 in de verkoop.
- Het C-veld op Marken was al in 2014 door GroenLinks aangedragen als alternatief voor de Bennewerf. Ook hier gaan de eerste woningen binnenkort in de verkoop.
- Met corporaties zijn nieuwe prestatieafspraken gemaakt, onder meer op het gebied van duurzaamheid en samenwerking op het gebied van het aardgasloos verwarmen met thermische energie uit oppervlaktewater.
- De zestig appartementen op de Kohnstammlocatie in Monnickendam zijn opgeleverd, evenals de woningen op het terrein van de St Sebastianusschool in Ilpendam. Watergang is uitgebreid met een nieuwbouwwijk.
- Op het Galgeriet in Monnickendam wordt ruimte beschikbaar gesteld voor de klanten van Philadelphia en voor het Ouderinitiatief Boeglijn voor jongeren met autisme.
- Ook Waterland gaat werken met startersleningen.

Wat willen we?

- Bij nieuwbouwprojecten moet minimaal dertig procent van het aantal woningen sociale huur worden, dertig procent middenhuur en betaalbare koop, en veertig procent vrije sector. In de praktijk blijken sociale-koopwoningen namelijk al snel uit het sociale segment te vallen omdat ze veel duurder worden verkocht.
- Als het (financieel) haalbaar is, wordt een hoger percentage sociale woningen gebouwd.
- Woningcorporaties moeten voldoende huurhuizen in hun bestand houden. En ze verkopen geen oude, niet-duurzame woningen.

- Er is een flinke achterstand ontstaan bij het in behandeling nemen van bouwvergunningen. Die moet zo snel mogelijk weggewerkt worden.
- We helpen inwoners en woningbouwcorporaties bij het overstappen op een andere warmtebron dan aardgas.
- Er is sterke behoefte aan starterswoningen voor jongeren. We willen dat er op een creatieve manier gekeken wordt naar mogelijkheden om starterswoningen toe te voegen, bijvoorbeeld op 't Spil in Monnickendam.
- Steeds meer mensen, onder wie veel jongeren, willen klein wonen. Waterland spant zich in om de ontwikkeling van alternatieve vormen van wonen, zoals zogenaamde tiny houses mogelijk te maken, bijvoorbeeld op de boxenring op Marken. Ook in het buitengebied zou dat kunnen in leegstaande stallen, mits binnen bestaand bebouwd oppervlakte.
- Woningen zijn om in te wonen en niet om toeristisch te verhuren. We voeren een zelfbewoningsplicht in en handhaven daar streng op.
- Winkelcentrum 't Spil in Monnickendam verdient een opknapbeurt. Door het verplaatsen van de sporthal komt hier ruimte vrij voor woningen en winkels.
- De Kebolocatie in Broek in Waterland moet snel aangepakt worden. Broek wacht al te lang op een supermarkt en betaalbare woningen op deze locatie.
- Om de woningnood aan te pakken zijn we voor de bouw van tijdelijke woningen en gaan we soepeler om met woningdelen en splitsen.

E. Sport, toerisme en recreatie

Waterland is uniek vanwege de natuur, het weidse landschap en het vele water. Hier vinden mensen rust, ruimte, zomers een frisse duik, 's winters een mooie schaatstocht, bijzondere vogels in alle jaargetijden. Dat moeten we koesteren. Wij zijn dan ook voor toerisme en recreatie die past bij het rustige Waterland.

Wat deden we?

- Het Hemmeland is aantrekkelijker geworden door een meer ecologische manier van beheer. Dat wil zeggen met afwisselende flora en bomenbestand.
- De plannen voor een nieuwe sporthal aan de Pierebaan worden uitgewerkt.
- Er wordt volop gebruik gemaakt van het fonds Jeugd, Cultuur en Sport, waardoor ook kinderen uit minder welvarende gezinnen kunnen sporten.
- Het Twiske blijft een natuurgebied en wordt geen festivalterrein.
- De Waterlandse musea ontvingen coronasteun.
- We weerden lawaaiige jetski's aan de steigers op het Hemmeland.

Wat willen we?

- Aantrekkelijke recreatie is stille recreatie. Dus geen waterskibaan, geen lawaaiige concerten
- Stranden op het Hemmeland zijn openbaar toegankelijk en schoon.
- Het Hemmeland is ook in de avond veilig. Handhaving moet daarvoor vaker ingezet worden.
- Vervuilende en lawaaiige gemotoriseerde recreatie, zoals waterscooters en jetski's, wordt zoveel mogelijk beperkt. Vaarregels worden strenger gehandhaafd. Hard varen wordt aangepakt.
- We onderzoeken in hoeverre we wat betreft elektrisch varen aan kunnen sluiten bij de maatregelen die Amsterdam op dit gebied treft.
- We zijn nog steeds tegen de bouw van een hotel op het Hemmeland.
- Verhuren van een deel van de eigen woning moet mogen, maar de handhaving op verhuur van hele woningen moet strenger.
- Toeristen moeten parkeren aan de rand van de stad of liever nog per openbaar vervoer komen. We zorgen dat dat hen gemakkelijk wordt gemaakt.
- De bruine vloot blijft behouden voor Monnickendam.
- De nieuwe sporthal aan de Pierebaan in Monnickendam gaat ruimte bieden voor bestaande en nieuwe sporten en aan de sportschool.
- Toeristen vinden bij de Waterlandse bushaltes deelfietsen om vanuit daar het gebied te verkennen.
- In de jachthavens willen we ruimte maken voor elektrische vaartuigen.

F. Economie: sociaal ondernemerschap en innovatie

De economie heeft onder corona zware klappen gekregen, maar lijkt nu weer op te veren. Samenwerken met bedrijven in de arbeidsmarktregio is vanzelfsprekend. Alleen zo krijgen en houden wij onze mensen aan het werk. Ook voor ondernemers ligt er een uitdaging om hun processen te verduurzamen. GroenLinks zet zich in voor sociale ondernemers in Waterland die zaken anders aanpakken, duurzame ondernemers die streven naar een circulaire economie waar voor iedereen waarde wordt gecreëerd.

Wat deden we?

- De jobcoaches van de gemeente kennen de Waterlandse ondernemers en samen kijken ze naar de mogelijkheden van participatietrajecten voor nieuwkomers en mensen zonder werk.
- De buitendienst van de gemeente biedt werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen die afhankelijk zijn van zogenoemd beschut werk.
- Ondernemers zijn verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen die zichzelf terugverdienen. Dat gebeurt nog te weinig. Medewerkers van de gemeente hebben daar actief op ingezet.
- Ondernemers zijn snel geholpen bij het aanvragen van coronasteun of uitstel van betaling van belastingen. Ook de tegemoetkomingen in de noodzakelijke kosten die bij de gemeente aangevraagd kon worden is ruim uitgekeerd.
- Ondernemers in de horeca hebben de gelegenheid gekregen om hun terrassen uit te breiden, zodat ze gemakkelijker de anderhalve meter afstand konden realiseren.
- Er wordt gewerkt aan mobiliteitsteams waar zzp'ers die zich willen omscholen geholpen worden.

Wat willen we?

- Ondernemers hebben een partner nodig om over te schakelen naar een duurzame bedrijfsvoering. De gemeente speelt een actieve rol bij het uitwisselen van kennis.
- Er zijn nog veel bedrijfsgebouwen waar zonnepanelen op het dak kunnen. Alle daken moeten vol, ook en vooral de grote daken van bedrijven. Subsidies of leningen kunnen ondernemers over de streep trekken.
- De gemeente moet in overleg met ondernemers en ondernemersvereniging om samen met hen de energietransitie vorm te geven.
- In heel Waterland willen we de aanleg van glasvezel stimuleren, maar vooral daar waar het internet heel slecht is, zoals in het buitengebied. Als de business case voor commerciële partijen niet rond te krijgen is, kijken we samen met de provincie hoe we dit moeizame traject vlot kunnen trekken.
- Ondernemers moeten geholpen worden bij het in dienst nemen van mensen die extra zorg en aandacht nodig hebben.

G. Cultuur: kunst verrijkt het leven

Door corona lag een groot deel van het culturele leven stil. Ook in Waterland. Dat is jammer. GroenLinks wil het lokale en regionale potentieel van kunstenaars en creatieve inwoners optimaal benutten om Waterland bruisender en levendiger te maken. Met een divers aanbod van hoge kwaliteit en voor iedereen.

Wat deden we?

- Waterland kent veel monumenten en daar zijn we zuinig op. Bij verbouwingen letten wij goed op dat de monumentale waarde intact blijft.
- Ook monumenten moeten verduurzamen. Ook bewoners van monumenten willen een lagere energierekening. De gemeente helpt hen met adviezen op maat.
- Bij het nieuwbouwproject Galgeriet komt kunst in de openbare ruimte en daarbij worden bewoners betrokken.
- Bij de keus voor het appartementengebouw op het Galgeriet hebben inwoners hun favoriete ontwerp kunnen kiezen.
- We doen mee met het Jeugd Cultuur Fonds, waardoor kinderen uit arme gezinnen mee kunnen doen met dans-, theater en muzieklessen.

Wat willen we?

- De openbare bibliotheek wordt naast een boekenuitleenplek een ontmoetingsplaats voor jongeren en ouderen, voor kunst en cultuur.
- We steunen initiatieven op het gebied van kunst en cultuur die anders niet levensvatbaar zijn met een cultuurfonds voor de diverse kernen.
- De gemeente beschermt niet alleen waardevolle gebouwen en interieurs, maar ook ons landschap is monumentaal. Dat betekent dat oude waterlopen (greppels en sloten) intact blijven of hersteld worden. Zo nodig nemen we dat in het bestemmingsplan op.
- Bescherming van monumenten is ook voorkomen van verzakken van monumenten. Zwaar verkeer is daar voor een belangrijk deel debet aan. Ook dat is een reden om het zwaar verkeer uit de kernen te weren.
- In 2023 is het 450 jaar geleden dat de slag om de Zuiderzee plaatsvond. Reden voor een herdenking en een feestje.
- De bruine vloot is een belangrijk onderdeel van onze historie. Daar zorgen we goed voor.

H. Een financieel gezonde gemeente

GroenLinks staat ook voor gedegen financieel beleid. Een gemeente is geen bank. Haar geld is er om goede voorzieningen voor de inwoners te creëren. Maar je kunt het maar een keer uitgeven. We zijn bovendien ook heel terughoudend om de rekening bij de inwoners neer te leggen.

Wat deden we?

- Het college waarvan GroenLinks onderdeel is, heeft steeds een meerjarig sluitende begroting gepresenteerd. En dat was een hele opgave. De gemeenteraad koos er namelijk voor om als gemeente zelfstandig te blijven. Daarvoor waren we genooddaakt om de OZB te verhogen. Niet onze keus, wel een democratisch genomen beslissing.
- We hebben belangrijke bezuinigingsmogelijkheden niet hoeven doorvoeren. Zo is bijvoorbeeld het zwembad in Monnickendam voor Waterland behouden gebleven.
- De pont IJpendam-Landsmeer blijft in de vaart. Afgelopen jaren hebben we de kosten kunnen delen met de Provincie, Rijkswaterstaat en de Vervoerregio. De provincie kijkt nu naar de mogelijkheden voor een vaste verbinding of anders opname van de pont in het provinciaal programma.

Wat willen we?

- Geen onnodige lastenverzwaring voor burgers door een eigen milieustraat te bouwen, terwijl Purmerend tien minuten van de beoogde locatie in Katwoude, in de Purmer, een nieuwe, superluxe milieustraat bouwt.
- Klimaatbeleid waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen en klimaatarmoede wordt voorkomen.
- Deelname in de Coöperatie Windenergie Waterland, waarbij de opbrengsten ten goede komen aan inwoners met een kleine beurs.
- We zijn een degelijke partij en schuiven lasten niet door naar de volgende generatie
- We bezuinigen niet op zorg, welzijn of onderwijs.

HOOFDSTUK 3 SAMENWERKING MET DE PVDA

De afgelopen jaren zijn GroenLinks en de PvdA naar elkaar toegegroeid. Op landelijk niveau, maar ook in Waterland trekken wij al langer samen op als bondgenoten voor een duurzame en sociale toekomst. We zijn het over veel belangrijke onderwerpen eens. Wij staan voor een gezonde, natuurlijke leefomgeving. Wij steunen daarom de klimaatdoelen en doen er alles aan om die waar mogelijk ook in Waterland te helpen verwezenlijken. Wij staan voor een toekomst waar iedereen meetelt en naar elkaar omkijkt. Wij zetten ons dus altijd in voor sociale woningbouw en toegankelijke zorg.

GroenLinks en de PvdA hebben elkaar bij de onderwerpen die dit betrof steeds gesteund. Dat gold voor onderwerpen als sociale huur bij bouwprojecten, voor bouwen, maar niet in het groen. Voor uitbreiding van de windmolens bij de Nes. Voor het overeind houden van de zorgbudgetten. Voor een duurzamer groenbeleid. Ook de manier waarop wij graag politiek bedrijven komt overeen:

Progressieve politiek, waarbij het ons altijd om de inhoud gaat. We spannen ons in om de bevolking bij de politiek te betrekken, want het gaat uiteindelijk niet om onszelf. We gaan op zoek naar wat ons bindt, niet naar wat ons verdeelt. Te beginnen bij onszelf!

Tienpuntenplan

1. Wij zijn voor progressieve politiek. We kijken vooruit en werken aan een duurzame en sociale toekomst. Onze politici zijn constructief en aanspreekbaar!
2. Wie aanklopt bij de gemeente mag rekenen op hulp, meedenken en vertrouwen. Goede zorg staat bovenaan en we houden de kosten in de gaten.
3. We bouwen om het woningtekort terug te dringen, maar we houden ons mooie Waterlandse landschap open en groen.
4. Het uitgangspunt bij nieuwe woningbouw wordt: 30 procent sociale huur, 30 procent sociaal plus (middenhuur en betaalbare koop) en 40 procent vrije sector.
5. Wij vinden de energietransitie absoluut nodig en Waterland moet zijn bijdrage hierin leveren. Wij zijn:
 - voor uitbreiding van windenergie bij de Nes
 - voor een transitie naar duurzame elektriciteit en warmte die betaalbaar is voor iedereen
 - voor zonnepanelen op alle daken

6. Wij willen in de openbare ruimte meer aandacht voor:
 - ontmoetingsplekken
 - kunst, ook via een stimuleringsfonds
 - laadplekken voor elektrische voertuigen, zowel voor auto als fiets
 - innovatieve oplossingen voor (zwaar) verkeer in kernen, voor betere verkeersveiligheid en het behoud van monumenten
7. Toerisme in Waterland moet van hoge kwaliteit zijn en in balans met leefbaarheid en natuurwaarden. Er worden geen woningen onttrokken aan de woningvoorraad.
8. In bestemmingsplannen maken we ruimte voor nieuwe natuur en een milieuvriendelijke herinrichting van de agrarische sector.
9. Sport en bewegen is goed voor de gezondheid en de sociale cohesie. Daarom gaan we voor goede sportfaciliteiten en zorgen we dat iedereen mee kan doen.
10. We zijn een gastvrije gemeente en nieuwkomers verdienen zorg en aandacht.